

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG		A FŐVÁROSI TÖRVÉNYSZÉK	
Ügyszám: IV/ 0 2 0 2 1 - 0 / 2023		KATONAI TANÁCSA 3.	
Érkezett: 2023 SZEPT 19.		2023 -08- 3 0	
Magyarország Alkotmánybírósága		Nyt. szám:..... 41.116.19/223	
1015 Budapest, Donát u. 35-45.		Mell. lapszáma:.....	
Erkezés módja			
☐ POSTÁN ☐ @ ☐ EGYÉB:			
Elektronikusan a Fővárosi Törvényszék nyílt pályázatán			
Példány: 1		Melléklet: 16	
		Kezelőiroda: lu	

Tisztelt Alkotmánybíróság!

[REDACTED] a továbbiakban: **Indítványozó**), jogi képviselőm, a Kollarics Flóra Ügyvédi Iroda (eljáró ügyvéd: dr. Kollarics Flóra, [REDACTED]
 [REDACTED]
 [REDACTED]
 [REDACTED] ügyvédi meghatalmazás I/1. szám alatt mellékelve)
 útján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő.

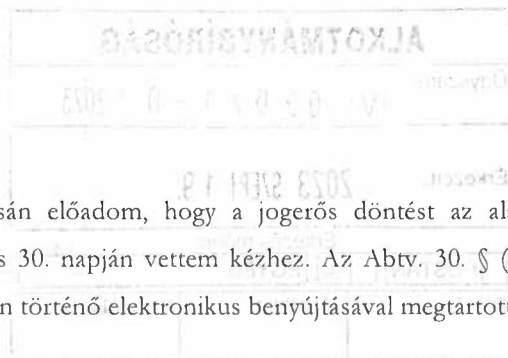
Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az alábbiakban részletesen kifejtendő indokok alapján a Fővárosi Ítéltábla 6.Kbkf.10.020/2023/2. számú végzését (I/2. szám alatt mellékelve), valamint az alulfekvő, a Fővárosi Törvényszék 41.Kb.39/2023/5. számon hozott végzését (I/3. szám alatt mellékelve) mint alaptörvény-ellenes bírói döntéseket az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (továbbiakban: Abtv.) 43. § alapján megsemmisíteni szíveskedjék.

A kérelmem anyagi jogi alapja Magyarország Alaptörvényének XXVIII. cikk (1) bekezdése (bíráshoz fordulás joga).

A kérelem eljárásjogi alapja az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a és 43. § (4) bekezdése, amely alapján az Alkotmánybíróság felülvizsgálja a bírói döntés(ek) Alaptörvénnyel való összhangját, és megsemmisítheti az(oka)t, amennyiben az Alaptörvénnyel ellentétes(ek).

A jelen panasz alapjául szolgáló eljárást a Fővárosi Ítéltábla jogerős végzése zárta, így az alkotmánybírói gyakorlat által megkövetelt, az Abtv. 27. § b) pontja szerint rendelkezésemre álló jogorvoslatokat kimerítettem.

A személyes érintettségemet igazolja, hogy pótmagánvádló voltam a jogerős végzés által lezárt ügyben.

A határidő megtartása kapcsán előadom, hogy a jogerős döntést az alapeljárásban eljáró jogi képviselőm útján 2023. június 30. napján vettem kézhez. Az Abtv. 30. § (1) bekezdésében foglalt határidő a beadvány mai napon történő elektronikus benyújtásával megtartottnak minősül.

A jelen ügy tárgyát képező alkotmányossági kérdés „alapvető alkotmányjogi jelentőségű” (Abtv. 29. §) a következők miatt. Az Alkotmánybíróság a 3384/2018. (XII. 14.) AB határozatban alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként már érdemben vizsgálta, hogy a bírósághoz fordulás lehetőségének a jogalkotó általi megteremtése a pótmagánvádas eljárásban olyan jogosultságot keletkeztet-e a sértett, vagyis a lehetséges pótmagánvádló oldalán, amely az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt bírósághoz fordulás jogának a védelmi körébe esik (Abh., Indokolás [19]). Emellett az Alkotmánybíróság egy másik, általam kezdeményezett, szintén a hamis tanúzással összefüggő pótmagánvádlói lehetőségek vizsgálatára irányuló alkotmányjogi panasz eljárásban hozott határozatában egészen konkrétan rögzítette, hogy „az érdemi eljárás során megválaszolandó, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek tekinti, hogy a bírósághoz fordulás lehetőségének a jogalkotó általi megteremtése a pótmagánvádas eljárásban a hamis tanúzás jelen ügyben megvalósult esetében is olyan jogosultságot keletkeztethet-e a sértett oldalán, amely az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt bírósághoz fordulás jogának védelmi körébe esik.” (ld. 1938/2022. ügyszámú ABH, [20] bekezdés)

Az Abtv. 52. § (5) bekezdése értelmében kérem az adataim zártan kezelését.

Az alkotmányjogi panaszom indokául előadom az alábbiakat.

***

Az Alaptörvény megsértett rendelkezései

XXVIII. cikk (1) bekezdés

Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

I. Tények

1. Az ügy releváns tényeit a következőképpen lehet összefoglalni. Személyiségi jogaim megsértése miatt polgári peres eljárást kezdeményeztem a Fővárosi Törvényszéken a Budapesti Rendőrfőkapitányság, alperes ellen. Az eljárás a Fővárosi Törvényszék előtt 31.P.22.393/2020. számon indult meg. Az elsőfokú eljárás során, 2021. október 11. napján 13 órakor kezdődött tárgyaláson került sor D.K. rendőrszázados tanúkénti meghallgatására. A tanú az ellenem folyamatban volt büntetőeljárásban vizsgálói, ügy előadói szerepet töltött be, amely eljárás során az általam a perben előadottak értelmében sérültek személyiségi jogaim a rendőrhatalóság intézkedéseiből kifolyólag, továbbá azzal ok-okozati összefüggésben vagyoni károm keletkezett, tulajdonhoz való jogom sérült.
2. A fent jelölt tárgyalási napon meghallgatott tanú nyilatkozatára azért volt szükség, hogy az eljáró bíróság feltárhassa a kereseti kérelem alapján az ingó vagyonomat érintő, a tulajdonhoz fűződő jogommal kapcsolatos hatósági intézkedéseket, illetve azok elmaradását. A tények érthetősége érdekében kell megjegyeznem, hogy az alperessel szemben azért nyújtottam be ezen jogalapon is keresetet, mert a B.VIII.4374/2017/5-I. számú jogerős ügyészégi határozatban foglalt utasítás ellenére nem adta ki részemre az alperes által a 01000/2369/2017.bü. számú eljárásban jogellenesen lefoglalt és jogellenes hatósági birtokban tartott ingóságaimat.
3. A polgári perben 2021. október 11. napján foganatosított tanúkihallgatás során D.K. rendőr századost a bíróság a hamis tanúzás törvényi következményeire való figyelmeztetését követően hallgatta meg. Mindezek ellenére, illetőleg a figyelmeztetés megértését követően a tanú kérdésre tudottan hamis tartalmú nyilatkozatot tett, azáltal, hogy tanúként a következő nyilatkozatot tette: „A lefoglalt ingók kiadása előtt alperesnek ellenőriznie kell, hogy a tárgyak körözés alatt állnak-e, ha igen, a tárgyak nem adhatóak ki. Mivel a tárgyak körözés alatt álltak, így kiadni nem volt mód a kiadásukra, majd a Központi Nyomozó Főügyészség határozata alapján azok ismét lefoglalásra kerültek.” A tárgyalási jegyzőkönyvet I/4. szám alatt mellékelem, a tanú idézett vallomása a 3. oldal közepén olvasható. A hamis tartalom alátámasztására I/5. szám alatt mellékelem a szintén a tanú által még a büntetőeljárás során, de egyebekben már az eszközök lefoglalását megszüntető ügyész határozat kelte után készített feljegyzést, amelyben a tanú aláírásával hitelesítve rögzítette, hogy az „okirattal visszaélés ügyében folytatott eljárás során a gyanúsítottól lefoglalt különféle eszközök a körözési rendszerben ellenőrzésre kerültek. A lekérdezés eredményre nem vezetett, a körözési rendszerben nem szerepeltek.”
4. Azt követően, hogy a polgári peres eljárást a Fővárosi Ítéltábla jogerősen lezárta (9.Pf.20.170/2022/5/II. számú ítélet), hamis tanúzás miatt feljelentést (I/6. szám alatt mellékelve)

tettem 2022. november 3. napján a Budapesti Regionális Nyomozó Ügyészségnél D.K. rendőrszázados ellen. Ebben előadtam, hogy a tanú lényeges körülményre vonatkozó hamis nyilatkozatot tett a fentebb idézettek szerint. A körülmény lényegesnek minősült az eljárásban, hiszen a tulajdonhoz való jogomba történő beavatkozás legitim alapját vitattam keresetemben, e körben pedig kifejezetten releváns, hogy volt-e jogalapja az alperesnek az ingóságaimat visszatartani vagy sem. Feljelentésemben utaltam arra is, hogy a megjelölt bűncselekmény szándékos és gondatlan alakzatát is büntetni rendeli a jogalkotó.

5. A feljelentésemet az ügyészség 2.Nyom.2218/2022. számú határozatával (I/7. szám alatt mellékelve) elutasította, arra alapítva döntését, hogy az általam megjelölt cselekmény nem bűncselekmény. Határozatában az ügyészség rögzítette, hogy a tanú nyilatkozata és az általa rögzített feljegyzés ellentmondásban áll egymással, de az az ügyészség értékelése szerint nem hatott ki a kereseti kérelmem elbírálására.

6. Az elutasító határozat ellen panasszal (I/8. szám alatt mellékelve) éltem, amelyben rámutattam, hogy a tanú által megválaszolt kérdés a keresetlevelemben foglalt vagyoni kártérítés iránti igény kapcsán bírt relevanciával, mégpedig az alperesi felróhatóság vizsgálatának elengedhetetlen eleme volt. Rámutattam, hogy a jegyzőkönyvből kiderül, a tanú kifejezetten felkészül a meghallgatására, olyan részletekre emlékezve, amely csakis előzetes készüléssel és az ügyirat átismétlésével valósulhatott meg. A tanú magatartásának szándékossága tehát álláspontom szerint egyértelműen megállapítható volt.

7. Panaszomat a Központi Nyomozó Főügyészség NF.76/2023/1. számú határozatával (I/9. szám alatt mellékelve) elutasította. Indokolásában rögzítette, hogy az ügyészség határozatában foglaltakkal mindenben egyet ért.

8. Fentieket követően vádindítványt (I/10. szám alatt mellékelve) terjesztettem elő a Fővárosi Törvényszéken. Ebben – fenntartva a korábbiakban is előadottakat – rámutattam, hogy a vádlott tanúkenti tényállítása és nyilatkozata – miszerint az eszközök kiadására azért nem kerülhetett sor, mert azok körözés alatt álltak – egyedülként és önmagában alkalmas volt az alperes felróhatósági magatartását elfedni a bíróság előtt, ezáltal pedig a kereseti kérelem mikénti elbírálásának befolyásolására is egyértelműen alkalmas, lényeges körülmény volt. Ezzel összefüggésben előadtam, hogy megállapítható, amennyiben az ingóságokat a tanú nyilatkozatával ellentétben a hatóság nem körözte, úgy a kiadás megtagadásának, a kiadás érdekében megtenni szükséges intézkedések elmulasztásának semmilyen törvényes oka egyébként nem állt fent, ami által körözés hiányában az ingóságok kiadásának nem teljesítése nyilvánvaló felróhatósági magatartás és jogsértés az alperes oldalán, ami egyúttal megalapozza a kereseti kérelemben követelt vagyoni jogi kártérítést is.

9. Pótmagánvádlóként előterjesztett indítványomat a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 41.Kb.39/2023/5. számú végzésével elutasította. Indokolásában egyedüli okként azt jelölte meg, hogy a hamis tanúzás tényállása kapcsán pótmagánvádlói fellépésnek nincs helye. Döntésének jogi alapjául a 90/2011. BK véleményt emelte be a hatályos jogszabályhelyek – egyedi alkalmazást nélkülöző – idézése mellett. Kifejezetten rámutatott az elsőfokú bíróság, hogy az alkotmánybírósági gyakorlat a hamis vád büntette kapcsán állapította meg a pótmagánvádlói lehetőség biztosításának alkotmányos követelményét és annak tartalmát.

10. A végzéssel szemben fellebbezést (I/11. szám alatt mellékelve) terjesztettem elő. Ebben az alkotmánybírósági gyakorlatra is kiterjedő érvelést adtam elő arra nézve, hogy az ügy egyedi körülményeinek vizsgálata szükséges, továbbá, hogy pótmagánvádlói fellépésemet megalapozza, hogy a hamis tanúvallomás közvetlenül sérti jogomat. Ennek egyedi elemzése pedig elengedhetetlen a büntetőbíróság részéről.

11. A fellebbezésem nyomán eljáró Fővárosi Ítéltábla 6.Kbkf.10.020/2023/2. számú jogerős végzésével az elsőfokú végzést helybenhagyta. Indokolásában teljességgel ugyanazon érveket sorakoztatta fel a másodfokú fórum, mint az elsőfokú: 90/2011. számú BK véleményre alapított döntés; a hamis tanúzás kapcsán azonosított védett jogi tárgy kizárja a pótmagánvádlói fellépés lehetőségét, mivel az az igazságszolgáltatás zavartalan működéséhez fűződő társadalmi érdek, nem pedig a pótmagánvádló személyéhez közvetlenül kapcsolódó elem;; az AB gyakorlat alkalmazhatóságát kizárólag a hamis vád bűncselekmény esetében látja megállapíthatónak.

II. A bírói döntések alaptörvény-ellenességének okai

A korábbi alkotmánybírósági gyakorlat alkalmazhatóságáról

12. Az Alkotmánybíróság a 22/2012. (V. 11.) AB határozatában arra mutatott rá, hogy „*az előző Alkotmány és az Alaptörvény egyes rendelkezései tartalmi egyezősége esetén éppen nem a korábbi alkotmánybírósági döntésben megjelenő jogelvek átvételét, hanem azok figyelmen kívül hagyását kell indokolni*”. Ugyanakkor a testület a 13/2013. (VI. 17.) AB határozatának indokolása során azt emelte ki, hogy az adott határozatban vizsgált törvényi rendelkezések esetében már az Alaptörvény negyedik módosítása alapján jár el a korábbi alkotmánybírósági határozatokban foglaltak felhasználhatóságát illetően. A testület ennek kapcsán elvi érveléssel mondta ki azt, hogy „*az Alkotmánybíróság a hatályát veszített alkotmánybírósági határozat forrásként megjelölésével, a lényegi, az adott ügyben felmerülő alkotmányossági kérdés eldöntéséhez szükséges mértékű és terjedelmű tartalmi vagy szövegszerű megjelenítéssel hivatkozhatja, vagy idézheti a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket. Az indokolásnak és alkotmányjogi forrásainak ugyanis a demokratikus jogállamban mindenki számára megismerhetőnek, ellenőrizhetőnek kell lennie, a jogbiztonság igénye az, hogy a döntési megfontolások átláthatóak, követhetőek legyenek. A nyilvános érvelés a döntés indoklásának létalapja. A korábbi határozatokban kifejtett érvek felhasználhatóságát az Alkotmánybíróság mindig esetről esetre, a konkrét ügy kontextusában vizsgálja.*”

Az Abtv. 27. § szerinti panasz funkciójáról és jelentőségéről

13. Elöljáróban fontos hangsúlyozni, hogy az Alkotmánybíróság elvárja a rendes bíróságoktól, hogy ítélezésük során az ügy alapjogi aspektusait figyelembe vegyék. Az Alaptörvény 28. cikkének első mondata ([a] bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik) az állam (a bíróságok) kötelezettségévé tette, hogy az alapjogokat a magánjog alanyai közötti viszonyokban is érvényre juttassa. Emellett természetesen a jogalkotó feladata az Alaptörvényben foglalt jogok érvényesítése a normaalkotási tevékenysége során, de amint a magánjogi jogszabályoknak meg kell felelniük az Alaptörvényben foglaltaknak, úgy a magánjogi jogalanyokra is – közvetett módon – kihat az Alaptörvény normatartalma, a valódi alkotmányjogi panasz intézményén és a rendes bíróságok alkotmánybírósági határozatokra alapított joggyakorlatán keresztül.

14. Ezzel a rendes bíróságok ítélező tevékenysége ténylegesen is alkotmányjogilag kötötté vált, tevőleges védelmi kötelezettségük keletkezett az alapjogvédelem terén. Az Alaptörvény említett rendelkezése azt a kötelezettséget rója a bíróságokra, hogy az elbírálendő ügyek alkotmányjogi aspektusát, alapjogi relevanciáját felismerjék, az érintett alapvető jogok tartalmát feltárják, és erre

tekintettel értelmezzék és alkalmazzák konkrét jogvitákban a jogszabályokat. Amint az Alkotmánybíróság azt az alkotmányjogi panasz jogintézményével összefüggésében kifejtette: „[a] bírói döntések alkotmányossági felülvizsgálatát lehetővé tevő alkotmányjogi panasz (Abtv. 27. §) az Alaptörvény 28. cikkének érvényesülését szolgáló jogintézmény. Ilyen panasz alapján az Alkotmánybíróság a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes” (3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]; 13/2016. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [30]).

15. Mindezek – amint ezt az Alkotmánybíróság már több esetben is hangsúlyozta – nem azt jelentik, hogy a bíróságoknak közvetlenül az Alaptörvény rendelkezéseire kellene alapítaniuk a döntéseiket, hanem azt, hogy az alkalmazandó jogszabályi rendelkezések értelmezése és a konkrét tényállásra való alkalmazása során figyelemmel kell lenniük a releváns alkotmányossági szempontokra (7/2013. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [33]; 3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [20]).

Az Alkotmánybíróság jelen ügyben releváns gyakorlata

A tisztességes eljáráshoz való jog egyes részjogosítványai kapcsán

16. A tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben a 21/2014. (VII. 15.) AB határozat alapján „nincs akadálya a tisztességes eljáráshoz való jogot értelmező, de már hatályon kívül helyezett alkotmánybírósági határozatok egyes elvi megállapításai felhasználásának az Alap-törvény értelmezésekor, mivel azok összhangban vannak az Alaptörvény céljával és értelmező rendelkezéseivel is” (Indokolás [50]-[60]).

17. Előzetesen a tisztességes eljárásról: az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján a tisztességes eljárás (*fair trial*) olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek a figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes {6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 95; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]}.

18. Az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlata szerint egy eljárás tisztességességét mindig esetről estre lehet csak megítélni, a konkrét ügy körülményeinek figyelembevételével. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság döntéseiben esetről esetre határozta meg a tisztességes eljárás által megkövetelt konkrét ismérveket [14/2002. (III. 20.) AB határozat, ABH 2002, 101, 108; 15/2002. (III. 29.) AB határozat, ABH 2002, 116, 118–120]. Ettől függetlenül ugyanakkor nevesíteni lehet számos olyan követelményt, amelyeknek egy eljárásnak meg kell felelnie ahhoz, hogy tisztességesnek minősüljön [3025/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [19]].

19. Az Alkotmánybíróság több határozatában rámutatott, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog olyan abszolút jog, amellyel szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog vagy alkotmányos cél, mert már maga is mérlegelés eredménye [14/2004. (V. 7.) AB határozat, ABH 2004, 241, 266]. A tisztességes eljáráshoz való jog egyes részjogosítványainak az érvényesülését, valamint azok Alaptörvénnyel való összhangját ugyanakkor az Alkotmánybíróság az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében rögzített általános alapjogvédelmi teszt alkalmazásával vizsgálja. Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése értelmében alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható [3031/2017. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [61]]. Ez a megközelítés összhangban áll az Alkotmánybíróság következetes – régóta töretlen – gyakorlatával. Az Alkotmánybíróság ugyanis már a 6/1998. (III. 11.) AB határozatban hangsúlyozta, hogy az alapjogok korlátozásának azok lényeges tartalma a határa. Valamely alapjog lényeges tartalmát pedig „az a korlátozás sérti, amely – valamely más alapvető jog vagy alkotmányos cél érdekében – nem elkerülhetetlenül szükséges, továbbá, ha szükséges is, a korlátozás által okozott jogsérelem az elérni kívánt célhoz képest aránytalan” (ABH 1998, 91, 98).

20. Kiemelte ugyanakkor az Alkotmánybíróság azt is, hogy „[e]mellett a főszabályként alkalmazandó alkotmányossági mérce mellett azonban egyes alapjogok esetében az Alkotmány maga tartalmaz további kritériumokat, amelyek egyrészt ezt az általános mércét az illető jog tartalmához igazítva konkretizálják, másrészt, amelyek konkrét voltukban sokkal inkább állandó és saját tartalmi ismérvekkel határozzák meg az adott alapjog lényeges tartalmát a viszonyítással dolgozó általános szabály helyett. [...] Ez a módszer egyes esetekben a korlátozás abszolút határát vonja meg, másutt annak alkotmányosságát saját, külön ismérvek alapján teszi eldönthetővé, akár úgy is, hogy a szükségesség/arányosság mérlegelését csakis az Alkotmányban meghatározott szűkebb és konkrét követelmények tekintetében engedi meg. Így ezeknek az alapjogoknak a lényeges tartalma állandóbban és egyértelműbben határozható meg, mint azon jogoké, amelyekre az általános szabályt kell alkalmazni.” [6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 98]

21. Ezekben az esetekben tehát a tisztességes eljárásból fakadó egyes követelmények (részjogosítványok) keretén belül alakítandó ki olyan ismérrendszer, amely annak tartalmát adja. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság több határozatában rámutatott, hogy saját dogmatikája van annak, mi számít „bírósnak” {3116/2015. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [11]}, mikor „törvényes” {36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [32]}, „független” és „pártatlan” {21/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [58]} az eljáró testület.

22. Az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III. 1.) AB határozatában – kifejezetten az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontján és az Abtv. 27. §-án alapuló hatáskörével összefüggésben – megerősítette a tisztességes eljáráshoz való joggal kapcsolatos gyakorlatát, és megállapította, hogy a tisztességes eljáráshoz való jogból fakadó – az Alkotmánybíróság által korábbi gyakorlatában kimunkált – alkotmányos követelmények nemcsak a szabályozási környezettel, hanem az egyedi bírói döntésekkel szemben is érvényesíthetők (Indokolás [27]).

23. Speciálisan a büntetőeljárás vonatkozásában az Alkotmánybíróság a gyakorlatát a 14/2004. (V. 7.) AB határozatban a következőképpen foglalta össze: „[a]z Alkotmány az anyagi igazság érvényre juttatásához szükséges – és az esetek többségében alkalmas – eljárásra ad jogot. A büntető igény érvényesítésének eljárási módjával, a büntetőeljárással szemben azonban alapvető követelményként jelentkezik az igazság megállapítása a bűncselekmény elkövetése, az elkövető személye és büntethetősége tekintetében. Ez alapvető feltétele annak, hogy a büntetőjogi felelősség kérdésében igazságos bírósági döntés szülessen. [...] a tisztességes eljáráshoz való jog abszolút jog, amellyel szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog vagy alkotmányos cél, mert már maga is mérlegelés eredménye. A büntetőeljárás szempontjából ezek a tételek a büntető igazságszolgáltatás történeti rendszereinek felhalmozódott tapasztalatán alapulnak. Eszerint: az igazság feltárásának az a legmegfelelőbb módja, ha az ítékezésében független és pártatlan bíróság nyilvános tárgyaláson, a bizonyítás tekintetében egyenlő jogokkal résztvevő felek aktív közreműködésével lefolytatott eljárás eredményeként, közvetlen észlelése útján szerzett bizonyítékok szabad mérlegelésével állapítja meg a büntető felelősségre vonás eldöntéséhez szükséges tényeket.” (ABH 2004, 241, 266.) Ugyanakkor a „tisztességes eljárás (*fair trial*) olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek a figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes” {6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 95.; 2/2017. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [45]–[53]}.

A bírósághoz fordulás joga

24. A törvényes bíróhoz való jogból – avagy a törvény által létrehozott/felállított bírósághoz való jogból – fakadó követelmények a t. Alkotmánybíróság gyakorlatában régóta lefektetett garanciális elvárásokat fogalmaznak meg mind a jogalkotó, mind pedig a – jelen ügyben relevánsan – jogalkalmazó felé.

25. A tisztességes eljáráshoz való jog alkotmányos érvényesülése magában foglalja az eljárás azon követelményét, hogy az **megindítható legyen egy arra hatáskörrel rendelkező bírói fórum előtt**. Ahogy azt az Alkotmánybíróság már az Alkotmány 57. § -ával összefüggésben is kifejtette – amely esetjogot az alaptörvényi megfogalmazás azonossága miatt a mai napig irányadónak tart a fórum –, az eljárásnak ahhoz kell vezetnie, hogy a **bíróság a perbe vitt jogokat és köteleességeket az ott írt módon valóban "elbírálja"**: az összes, az Alkotmányban részletezett követelmény – a bíróság törvény által felállított volta, függetlensége és pártatlansága, az, hogy a tárgyalás igazságosan (a nemzetközi egyezmények szóhasználatával: *fair, équitablement, in billiger Weise*) és nyilvánosan folyjék – ezt a célt szolgálja, csak e követelmények teljesítésével lehet alkotmányosan véglegesnek számító, érdemi, a jogot megállapító döntést hozni.

26. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben azt is rögzítette, hogy a bírósághoz való fordulás alapvető joga **nemcsak a beadványok előterjesztésének jogára szorítkozik, hanem a bírósági eljárásban a fél pozícióját biztosítja a személyeknek**. A személyek alanyai, alakítói és nem tárgyai, „elszenvedői” a bírósági eljárásnak. Alkotmányban biztosított joguk van arra, hogy **a bíróság az eljárásba vitt jogaikat és köteleességeiket elbírálja** (s ne csak az ezeket tartalmazó beadványról mondjon véleményt), és arra is, hogy lehetőséget kapjanak a bírósági döntés alapjául szolgáló **tényállással és jogi kérdésekkel kapcsolatban nyilatkozataik megtételére**. [59/1993. (XI. 29.) AB határozat].

27. Az Alaptörvény az anyagi igazság érvényre juttatásához szükséges és az esetek többségében alkalmas eljárásra ad jogot. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése **a bírósági eljáráshoz biztosít jogot, és nem azt garantálja, hogy annak eredménye minden esetben helyes lesz**. Az igazságos és törvényes bírósági döntés érdekében azonban az alkotmány további eljárási garanciát tartalmaz: alkotmányos jogot a jogorvoslathoz [9/1992. (I. 30.) AB határozat].

28. A pótmagánvád jogintézményével összefüggésben az Alkotmánybíróság korábbi határozataiban több alkalommal kifejtette, hogy az állami büntető igény keletkezése és érvényesítése

során a bűncselekmény sértettjének az elkövető megbüntetésével kapcsolatos kívánsága csak korlátozott mértékben érvényesül. A bűncselekmény elkövetése esetén az állami büntető igény érvényesítése és az elkövető megbüntetése ugyanis nem a sértettet, hanem az államot illeti. A büntető igény érvényesítése tehát állami feladat, így sem a sértettnek, sem más harmadik személynek nincs alkotmányos alapjoga a büntető igény érvényesítésének kikényszerítésére és az elkövető megbüntetésére [40/1993. (VI. 30.) AB határozat, ABH 1993, 288, 290, 303.; 13/2001. (V. 14.) AB határozat, ABH 2001, 177, 187.; legutóbb megerősítve: 42/2005. (XI. 14.) AB határozat, ABH 2005, 504, 520.]

29. Az Alkotmánybíróság értelmezésében a **pótmagánvád jogintézménye a vádkorrektívumok rendszeréhez tartozik**. A közvád monopóliumát gyakorló ügyész mellett a pótmagánvád tehát a büntető igény érvényesítésének egy korrekciós eszköze lehet. [14/2002. (III. 20.) AB határozat; ABH 2002, 101, 113.]

30. Jelen panasz szempontjából továbbá kifejezetten nagy jelentőséggel bír az Alkotmánybíróság egyik legfrissebb döntése: az 1938/2022. ügyszámú AB határozat (továbbiakban: **Abh.**). Az Abh-t szintén az én ügyemben benyújtott alkotmányjogi panasz nyomán megindult eljárásban hozta meg az Alkotmánybíróság, amelyet szintén – egy jelen üggyel egyebekben szorosan összefüggő – hamis tanúzás bűncselekménye kapcsán a pótmagánvádlói fellépésem el lehetetlenítő bírói döntéssel szemben kezdeményeztem. Az Abh. – a bírói döntés megsemmisítésével egyidejűleg – nagyon fontos megállapításokat tett a pótmagánvádlói pozíció alkotmányos minimum tartalma kapcsán, amelyet az AB gyakorlat mellett a jogalkotó által adott állásfoglalásra is alapított – utóbbit a jogalkotói szándék megismerése és ügyre vonatkoztatása okán.

31. Az Abh. rögzíti, hogy *az eljáró bíróság nem általánosíthat, hanem a pótmagánvádlói legitimációról szóló döntés során az ügy egyedi körülményeit vizsgálnia kell, amelyről a határozat indokolásában számot kell adnia. A BKv. megfogalmazása alapján nem állítható, hogy a hamis vád és a hamis tanúzás minden esetben mérlegelés nélkül helytálló az a megállapítás, hogy nincs helye pótmagánvádlói fellépésnek.* [38] Az Alkotmánybíróság szerint továbbá a törvényhozónak nem volt alkotmányos – akár a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogból, akár más alapjogból levezethető – kötelezettsége a pótmagánvád intézményének bevezetésére, így „[a] törvényhozó viszonylag tág mérlegelési jogkörébe tartozik annak eldöntése, hogy a pótmagánvádra milyen esetekben ad lehetőséget, és milyen esetekben zárja ki” {legutóbb megerősítette: 14/2015. (V. 26.) AB határozat, Indokolás [33]}. Abban a körben ugyanakkor, amelyben a jogalkotó a sértettet pótmagánvádlóként történő fellépését megengedi, mind a törvényi szabályozásnak, mind a jogintézmény alkalmazásának összhangban kell állnia az Alaptörvény rendelkezéseivel. Ezen összhang vizsgálata pedig az Alkotmánybíróság feladata. [27]

A fenti elvek alkalmazása jelen ügyre

A tisztességes eljáráshoz való jog egyes részjogosítványai kapcsán

A bírósághoz fordulás joga

32. A tisztességes eljáráshoz való jog ezen részjogosítványának sérelmét a következők eredményezik. Pótmagánvádlóként léptem fel az eljárásban, amely fellépésemnek azonban gátat szabott a bíróság téves, alkotmányellenes jogértelmezése (illetve nem alkalmazása). A pótmagánvádlói fellépésem során előadottakat és a pótmagánvád megengedhetőségét mindkét bírósági fórum, az érveim vizsgálata és az alkotmánybírósági gyakorlat alkalmazása nélkül, illetőleg annak félreértelmező szűkítésével kizárta, egyúttal elutasította az indítványomat a pótmagánvádlói fellépés lehetőségének teljes félre értelmzésével.

33. A pótmagánvádlói fellépést az Alkotmánybíróság a bírósághoz fordulás jogának részjogosítványa alatt vizsgálja. A pótmagánvádló kapcsán a büntető eljárási törvény valóban rögzíti, hogy vannak olyan esetkörök, amelyekben ez kizárt. Jelen esetben a bírósági jogértelmezés elvonta azt a lehetőséget, hogy érdemben vizsgálандó és a vádindítványom, valamint a fellebbezésem szerint megítélhető legyen a pótmagánvádlói indítványom.

34. Az általam a vádindítványban megjelölt bűncselekmény tényállása kapcsán elsődlegesen rámutatok, hogy amennyiben a bírói gyakorlat a jogszabállyal összhangban kerül alkalmazásra és nem *contra legem* jogértelmezést folytat le a másodfokú fórum, úgy az ügyet érdemben kellett volna eldönteni. Itt utalok rá, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlata is rögzíti, akkor vizsgálja a *contra legem* jogértelmezést, amennyiben az egyben *contra constitutionem* is. A fent hivatkozott, jelen ügygel analóg Abh. alapján megállapítható, hogy a pótmagánvádlói pozíció vizsgálata az ügy egyedi körülményeire történő vetítés nélkül sérti a bírósághoz fordulás jogát és ezzel együtt a tisztességes eljáráshoz való jogot. Ekként tehát a jogalkalmazó jelen ügyben általam vitatott jogértelmezése az Alaptörvénybe is ütközik annak alapjogsértő jellege okán.

35. A bíróság elé vitt jogom, hogy az engem, mint sértettet ért konkrét és közvetlen sérelem – az egyebekben hivatalos személy által elkövetett – hamis tanúzás vonatkozásában az állam büntető igazságot szolgáltatson, valamint kompenzálja sérelmemet.

36. Az ügyben a hamis tanúzás tényállására hivatkoztam, amely a polgári peres eljárásban benyújtott kereseti kérelmeim közül a vagyoni kártérítés iránti igény megalapozottságát egyértelműen

érintette. A hamis tanúvallomás ugyanis elvonta az engem terhelő bizonyítási kötelezettség egyik pontját: az alperesnek felróható magatartás igazolhatóságát. Arra figyelemmel ugyanis, hogy a hamis tanúvallomás legitimálta ingóságaim alperes általi visszatartását, a kártérítési igény egyik kógens feltétele megdőlt.

37. A másodfokú bíróság által végzett jogértelmezés nem csak, hogy *contra legem*, de nem felel meg így az Alaptörvény 28. cikkében foglalt követelménynek sem. Nem arra kérem a t. Alkotmánybíróságot, hogy mérlegelje felül az eljáró bírói fórum döntését, hanem hogy állapítsa meg, a bírói jogértelmezés elvont a bíróságtól, amely engem a tisztességes eljáráshoz való jog alapján alkotmányosan megillet.

38. E körben az egyszerűbb követhetőség érdekében átemelem ide is a fellebbezésemben már előadott alkotmányjogi érvelést is, hangsúlyozva, hogy a fellebbezésem előadásakor még nem volt ismert előttem a t. Alkotmánybíróság másik ügyemben hozott, részemre kedvező döntése, amely jelen ügyben elsődlegesen irányadó kell legyen. A 3384/2018. (XII. 14.) AB határozat, mely a 90/2011. BK. véleményt az Alaptörvénnyel együtt értelmezve egy hamis vád ügyében (melynek ugyanaz védett jogi tárgya, mint a hamis tanúzásnak) benyújtott pótmagánvád esetében semmisítette meg az elsőfokú és másodfokú bíróságok pótmagánvádas eljárásban hozott végzéseit. A megsemmisített elsőfokú végzés indokolása ugyanazt az indokolást tartalmazta, mint az ügyemben hozott elsőfokú végzés indokolása.

39. A határozat rögzítette, a döntés indoka szerint a hamis vád bűncselekménye a Btk. XXVI. Fejezetében, az igazságszolgáltatás elleni bűncselekmények között található. A bűncselekmény természetes személy esetében nem okoz közvetlen érdeksérelmet és ennek megfelelően csupán származékos sértetti pozíciót eredményez. Az Alkotmánybíróság ezen határozatában hosszan vizsgálta azt, hogy a bíróságok feladatait a pótmagánvádlói fellépés megengedhetőségének vizsgálatával kapcsolatban. Az indoklásból az alábbiakat emeltem és emelem ki:

40. A jogalkotó a fentiek értelmében mind a korábban, mind a jelenleg hatályos törvényi szabályozásban a büntetőeljárás alanyai közül csak a sértett számára és csak meghatározott feltételek teljesülése esetére tette lehetővé a pótmagánvádlóként történő fellépést. A jogalkotó döntése értelmében így a bírósághoz fordulás joga valamennyi olyan sértettet megillet, akik, illetve amelyek esetében ezen feltételek teljesülnek és kizáró okok sem állnak fenn. A sértetti minőségnek, az egyéb feltételek teljesülésének és a kizáró körülményeknek a vizsgálata az egyedi ügyekben eljáró bíróságok feladata. [45]

41. Tekintettel arra, hogy a hamis tanúzás vonatkozásában a jogalkotó nem határozta meg a pótmagánvádlói fellépés egyedi kritériumait, a vádindítvány alapján eljáró bíróságoknak a pótmagánvádlóvá válás általános feltételeit kellett értelmezni és a konkrét tényállásra, illetőleg a konkrét esetre alkalmazni. Az általánosan meghatározott szempontok értékelésekor a fent ismertetett bírói gyakorlat adott számukra iránymutatást. A konkrét esetben eljáró bíróságok azonban ezt a feladatukat nem az Alaptörvénnyel összhangban teljesítették. Nem végezték el ugyanis a bíróságok sem a felhívott törvényi tényállás releváns esetének az értelmezését, sem a konkrét ügy egyedi körülményeinek a vizsgálatát arra vonatkozóan, hogy az indítványozó jogát vagy jogos érdekét a hamis vád alapjául szolgáló magatartással összefüggésben érte-e sérelem, vagy annak a veszélye fennállt-e, holott mindezek értékelése az eljárási törvény irányadó szabályaiból fakadóan tőlük elvárható lett volna. A bíróságok a döntésük kialakítása során a bírói gyakorlat iránymutatására nem voltak kellő figyelemmel. A konkrét esetben elmaradt továbbá azon két szempont értékelése, amelyeket a bírósági gyakorlat – a fent kifejtetteknek megfelelően – következetesen kiemel és vizsgál: a bűncselekmény okozott-e közvetlen jogsérelmet a sértettnek, valamint a törvényi tényállás tartalmaz-e passzív alanyt vagy eredményt. A bíróságok eljárása a jelen ügyben nem felelt meg a bírói gyakorlatból fakadó azon egyértelmű követelménynek sem, amely szerint minden esetben a konkrét törvényi tényállás mentén vizsgálendő, hogy pótmagánvádnak, ekként a sértett általi büntetőigény érvényesítésének helye van-e. [65]-[68]

42. A Be. 50. §-a pontosítja a sértett fogalmát, míg a Be. 54. §-a a pótmagánvádló definícióját. Nyilvánvalóvá tette ezáltal a jogalkotó, hogy pótmagánvádlói fellépésre a bűncselekmény által előidézett közvetlen sérelem vagy veszélyeztetés esetén van lehetőség. Változatlanul fennálló követelmény ugyanakkor a bíróságokkal szemben, hogy a sérelem vagy a veszélyeztetés közvetlenségének a vizsgálatát az eset konkrét körülményeire figyelemmel, mindig egyedileg végezzék el. Ilyen módon garantálható ugyanis a pótmagánvádló jogainak az Alaptörvénnyel összhangban álló érvényesítése. [81] Ezt az érvelést erősíti az Abh-ban idézett, a jogalkotó által kifejtett érvelés, amely egyértelműen jelezte azt a szándékot, hogy a sértetti jogokat bővíteni szándékozott a törvényhozás és ezzel a pótmagánvádlói pozíciót is megerősíteni szándékozott.

43. Fentieket jelen ügyre érdemben alkalmazva álláspontom szerint teljesen analóg módon mutatható ki a panaszommal érintett bírósági eljárásban született végzések alaptörvény-ellenessége, amely a bírósághoz való jogom korlátozására vezetett. Különösen alátámasztja ezt az érvelésem az Abh., amely alkotmányos minimumokat határozott meg az eljáró bíróságok számára annak vizsgálatakor, hogy az ügy egyedi körülményeire tekintettel van-e helye pótmagánvádlói fellépésnek. Ezzel összefüggésben zárásként rámutatok, hogy az elsőfokú bíróság látszólag sem végezte el az

egyediesítést és az ügy körülményeinek vizsgálatát, míg a másodfokú bíróság kreált érvrendszerre folytatta le azt. A másodfokú végzés rögzíti a következőket: „*Hangsúlyozza a fellebbviteli bíróság, hogy [pótmagánvádló] jelen ügyben sem hivatkozott arra, hogy [D.K.] rendőr őrnagy a pótmagánvádlótól lefoglalt eszközökben kárt okozott volna, és az ügyészégi határozat kelte (2017. október 31.), valamint a nyomozó hatóságnak az eszközök kiadásáról rendelkező határozata (2017. november 15.) és azok ismételt lefoglalása (2017. november 16.) között eltelt idő rövidsége sem teszi megalapozottá arra való hivatkozását, hogy [D.K.] rendőr százados magatartására visszavezethetően sérült a jogszerű birtokláshoz való joga. Jelen ügyben tehát nincs közvetlen jog- vagy érdeksérelem. Megjegyzi a fellebbviteli bíróság, hogy ha sérült volna a pótmagánvádló joga vagy érdeke, az nem [D.K.] a 2021-ben a törvényszék előtt tett vallomása következtében állt volna elő, hanem a 2017-ben foganatosított hatósági intézkedéshez köthetően.*”

44. Előbbi részletből jól látható, hogy a másodfokú bíróság látszat vizsgálatot folytatott le. Jogi érveim között a polgári perben ugyanis nem az eszközökben okozott kárt állítottam, hanem a tulajdonhoz való jogomban való korlátozást. (Megjegyzem, a mai napig nem rendelkezem valós információkkal arra nézve, hogy az ingóságaim a jogellenes hatósági birtokban tartás ideje óta milyen állapotban vannak valójában.) A polgári per alperese, a rendőrkapitányság nem azonos a pótmagánvádlói fellépésemmel érintett terhelttel. Előbbivel szemben a polgári igényeim érvényesítésére léptem fel, amelyben utóbbi személy teljességgel ellehetetlenített az általa tudottan hamisan előadott nyilatkozatával. Hamis nyilatkozatában ugyanis azt állította, hogy végig fennállt törvényes jogalap az eszközeim kiadásának megtagadására, amikor hamisan úgy nyilatkozott, hogy azok körözés alatt voltak. Ez ténszerűen, közokirattal igazoltan nem valós.

45. Teljességgel logikátlan és önellentmondó tehát a másodfokú döntés fent idézett szakaszának utolsó fordulata, illetőleg leginkább az én pótmagánvádlói fellépésem jogosságát támasztja alá. Ugyanis ténszerű, hogy 2017-ben foganatosított intézkedés miatt merült fel a polgári jogi sérelmem, amely eljárás feltárását és a felróhatóság megállapítását a pótmagánvádas eljárás terhelte hiúsította meg, elzárva tehát a fennálló jogos érdekem érvényesítésétől. Ez pedig egyértelműen az ügyem azon egyedi körülménye, amely a pótmagánvádlói eljárásomat megalapozza, és amely érdemi, az ügy minden körülményeire kiterjedő vizsgálatot és érvelést követel meg az eljáró büntető bírósági fórumoktól.

46. Előbbi pontokban foglalt érvelésemet azért adtam elő, hogy rámutassak a t. Alkotmánybíróság számára, a másodfokú fórum nem azt vizsgálta, amit az Abh-ban a testület követelményként megfogalmazott. A másodfokú fórum az előadásaimat úgy torzította, hogy az nem

az ügy egyedi körülményeinek azonosítását eredményezte, hanem olyan indokolást, amely alapján nem lehet megállapítani a pótmagánvádlói fellépésem indokoltságát. Ezáltal az eljáró fórumok a bírósághoz fordulás jogát korlátozóan hoztak döntést ügyemben. Nagyon fontos hangsúlyoznom, hogy a jelen pótmagánvádas eljárás hamis tanúzás okán indult, ennek a személyemre kiható közvetlen sérelme az, amelyet vizsgálni kellett volna. Nem szándékoztam és nem is szándékozok polgári igényt érvényesíteni jelen eljárásban, ezt a másodfokú bíróság teljességgel félreértelmezte. A t. Alkotmánybíróságtól pedig természetesen nem annak vizsgálatát kérem, hogy miként kellett értelmeznie az általam felvetetteket a rendesbírói fórumoknak, hanem hogy az Abh-ban foglalt egyedi vizsgálati kötelezettségének eleget tett-e a büntető bíróság. Határozott álláspontom, hogy nem.

47. Pótmagánvádlókénti fellépésem érintettségét tehát nem az a 2017-es eljárási cselekményre alapítottam, hanem az abból fakadó polgári jogi igényem érvényesítésének ellehetetlenítésére a terhelt hamis nyilatkozatával ok-okozati összefüggésben. Ezt – ti. ezen sérelem közvetlenségét, hatását a jogaimra stb. – azonban nem értette, vagy ami valószínűbb, nem kívánta érteni és vizsgálni egyik bírói fórum se.

***

Összegezve a fentebb részletesen kifejtett indokaimat, a támadott végzések sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt bírósághoz való jogomat, mivel azok az egyedi ügy körülményeinek vizsgálata nélkül utasították el pótmagánvádlói fellépésemet egy olyan ügyből kifolyólag, amelyben a hamis tanúzás közvetlenül sértette a jogomat, a vagyoni károm érvényesítését ellehetetlenítette. Erre figyelemmel kérem a t. Alkotmánybíróságot, hogy a fenti kérelmemben foglaltaknak megfelelő döntést hozni szíveskedjen.

Kelt: Budapest, 2023. augusztus 29.

Tisztelettel:

Képv.:

Indítványozó

Dr. Flóra Ügyvéd
Kollárics Flóra

K